

РЕШЕНИЕ

№ 1138

гр. София, 02.03.2012 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 29 състав, в публично заседание на 01.02.2012 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Петя Кръстева и при участието на прокурора Нели Христозова, като разгледа дело номер **5255** по описа за **2011** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на Глава единадесета от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, предявен от Б. Е. М. против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” (ГДИН), за присъждане на обезщетение в размер на 10 000 лв. за претърпени неимуществени вреди. Твърди се, че последните са причинени от бездействия на служители към дирекцията, изразяващи се в това, че не са му осигурили здравословен начин и условия на живот при многократните му пребивавания през 2007-2009г. в следствения арест в [населено място]. В открито съдебно заседание на 05.10.2011г. ищецът уточнява претенцията си по периоди, както са посочени в приетата справка от началника на Арест - Р. при сектор "Арести", Областна служба "ИН" (ОСИН) [населено място], относно периоди на пребиваване на ищеца в същия арест, които са:

1. от 28.02.2007г. /17.10ч./до 14.03.2007г. /11,00ч./
2. от 29.04.2009г. /15.45ч./до 13.05.2009г. /10.50ч./
3. от 16.01.2007г. /16.20ч./до 18.01.2007г. /12.15ч./
4. от 09.02.2007г. /16.30ч./ до 13.02.2007г. /12.30ч./
5. от 30.03.2007г. /16.35ч./до 03.04.2007г. /07.30ч./
6. от 23.04.2007г. /11.45ч./до 03.05.2007г. /12.00ч./
7. от 08.05.2007г. /14.00ч./ до 10.05.2007г. 10.00ч./

8. от 20.08.2007г. /09.25ч./до 21.08.2007г. /12.30ч./
9. от 12.09.2007г. /17.00ч./ до 18.09.2007г. /12.00ч./
10. от 16.10.2007г. /14.00ч./до 9.10.2007г. /12.15ч./
11. от 12.11.2007г. /15.50ч./до 9.11.2007г. /10.50ч./
12. от 05.12.2007г. /16.00ч./ до 07.12.2007г. /10.10ч./
13. 14.01.2008г. /12.25ч./до 15.01.2008г. /11.15ч./
14. 05.02.2008г. /15.45ч./до 14.02.2008г. /11.00ч./
15. 30.04.2008г. /16.15ч./до 07.05.2008г. /11.30ч./
16. 30.09.2008г. /16.15ч./ до 03.10.2008г. /10,30ч./
17. 09.12.2008г. /17.10ч./ до 12.12.2008г. /11.00ч./
18. 28.01.2009г./14.50ч./до 30.01.2009г. /10.15ч./
19. 07.09.2009г. /15.00ч./ до 09.09.2009г. /10.20ч./
20. 24.09.2009г. /15.45ч./ до 26.09.2009г. /10.15ч./
21. 28.10.2009г./13.45ч./до 02.11.2009г. /10.20ч./
22. 02.12.2009г. /15.00ч./до 07.12.2009г. /10.15ч./

От фактическа страна се твърди, че килиите са непроветрени и мръсни, недобре осветени, със скъсани пружини на леглата, както и други нехигиенични практики, в т. ч. относно възпрепятстване на грижите за личната хигиена; твърди се също, че килиите нямат естествено осветление, няма приток на кислород, мястото за престой на открито е малка стая без естествена светлина и пресен въздух, в която се допускат и пушачи. Няма обособена килия за енпушачи, какъвто е ищецът. Последният е принуден да дели килията с още трима пушачи. Вследствие на тези обстоятелства, ищецът претендира, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в търпене на болки, негативни преживявания, лоши спомени, психически тормоз и нечовешко отнасяне.

Ответникът ГДИН чрез процесуалния си представител оспорва иска. Прокурорът изразява становище за неоснователност и недоказаност на иска.

След като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, съдът в настоящия състав намира следното от фактическа и правна страна.

Искът с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ е предявен срещу юридическо лице съобразно чл.203 АПК, предвид разпоредбата на чл.12, ал.2 Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). Твърдят се неимуществени вреди, настъпили в резултат на незаконосъобразно бездействие на служители на ответника. Съгласно чл. 204, ал.4 от АПК, съдът пред който е предявена исковата претенция следва да установи незаконосъобразността на бездействието, от което се претендират вреди. В случая то се изразява в неосигуряването на ищеца на нормални и здравословни битови условия през периода на пребиваването му в ареста в [населено място]. Съгласно Съгласно чл.19а от Закона за изпълнение на наказанията (ЗИН, отм.), действал през по-голямата част от процесния период, и отменен със сега действащия ЗИНЗС, считано от 01.06.2009г., съответно чл.12, ал.1 във вр. с чл.240 ЗИНЗС, ГДИН осъществява прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода, каквито са следствените арести, както се твърди в исковата молба. Арестът в [населено място] е част от териториалната структура на ГДИН – ОСИН, предвид разпоредбите на чл.16, ал.2 ЗИНЗС и чл.6, ал.3 от Правилника за прилагането му (ППЗИНЗС). Съответно, неговите служители са такива при ответника.

Съгласно чл.1,ал.1 ЗОДОВ, държавата отговаря и за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни бездействия на органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, т.е. на

дейност свързана с упражняване на властнически правомощия от страна на органите на изпълнителната власт. Както се посочва изрично в мотивите на решение № 538/22.10.2009г., по гр. д. № 1648/2008г., Гражданска колегия, II гражданско отделение на ВКС, „дейността, свързана с изпълнение на мярката за неотклонение "задържане под стража", наложена по реда на НПК, представлява именно такава дейност с оглед характеристиките ѝ на дейност, свързана с упражняване на държавна принуда и правомощията на министъра на правосъдието и служителите на министерството, визирани в разпоредбите на действащия пред исковия период ЗИН (отм.) – чл.19, ал.1 и 2 и чл.19а, ал.1 и ал.2 от същия закон. Министерството на правосъдието осъществява общото ръководство на местата за лишаване от свобода и контрола върху тяхната дейност, а министърът на правосъдието определя организационната структура на местата за лишаване от свобода, където се изпълнява мярката, а прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода се осъществява от ГДИН - административно звено към посоченото министерство. След като МП и ГДИН като част от негова административна структура имат посочените функции, то следва, и отговорността им за това, наложената по реда на НПК мярка за неотклонение "задържане под стража" да бъде изпълнявана в съответствие с установените в нормативните актове изисквания, на което основание съответно министерството (съответно – ГДИН) като юридическо лице следва да носи отговорност за допуснати несъответствия с тези изисквания при изпълнението на мярката.

Предприеманите действия от ръководителя на съответното териториално поделение, каквото е арестът при ОСИН - Р., по отношение на ищеца в качеството му на лице, пребиваващо в същия арест, и издаваните в тази връзка актове, в това число и за настаняването на ищеца в определено помещение, са свързани с упражняването на правомощията му по ЗИН (отм.), сега – ЗИНЗС, и поради това са действия, респ. актове на длъжностно лице по повод изпълнение на административна дейност, а неосигуряването на изискваните се условия, при които да бъде изпълнявана мярката, представлява незаконосъобразно бездействие.

От изложеното следва, че се претендира отговорност от ответника за незаконосъобразно бездействие на административен орган във връзка с осъществяваната от него административна дейност и са налице предпоставките за ангажиране отговорността на държавата по реда на чл.1, ал.1 ЗОДОВ; т. е., искът е допустим.

Тъй като в ЗИН не са предвидени правила за условията, при които се изпълнява процесната мярка, то на основание чл.128 ЗИН (отм.), сега чл.240 ЗИНЗС, се прилагат разпоредбите за осъдените на лишаване от свобода, следователно, са приложими изискванията да бъдат осигурени условия за поддържане на физическото и психическото им здраве и за уважаване на човешкото им достойнство, както и здравните изисквания и за наличие на необходимите жилищни, комунално-битови и други помещения. Тези изисквания за условията, следва да бъдат изпълнени от ГДИН, с оглед осъществяваните функции на ръководство и контрол върху дейността на ареста.

Предвидените в чл.8, ал.2, т.1 и чл.9 ЗИН (отм.) изисквания (съответно – съгласно сега действащия ЗИНЗС), са положителни задължения към съответните органи на ГДИН за осигуряване на ищеца през процесния период такива условия, които да не създават предпоставки за увреждане на физическото и психическото му здраве, и за уважаване на човешкото му достойнство, както и да бъдат осигурени необходимите жилищни, комунално-битови и други необходими условия за пребиваването му,

съответстващи на здравните изисквания. Неосигуряването на такива условия следователно представлява незаконосъобразно бездействие.

По делото са изслушани показанията на свидетеля Н. К. Г., които съдът възприема като обективни и безпротиворечиви. Свидетелят заявява, че е бил един месец чистач в ареста в [населено място] - от 02.12.2009 г. до средата на месец януари 2010 г. Хигиенните условия са под всякаква критика. Дюшеците са разкъсани, пружините са обтегнати, в килия за 4 човека се слагат по 6 човека, защото няма място. Пребиваващите там са принудени да уринират в шишета, тъй като няма тоалетна и течаща вода. От никъде не влиза чист въздух. Прозорците гледат към коридора и не влиза чист въздух. Не се полага всеки ден престой на открито. Там няма къде. Има една стая, която е за разходка и също така задържаният трябва да избира - баня или престой на открито. Няма килия за непущачи. Ако пребиваващият има някакви нужди, например за тоалетна, като повика съответния служител, му се казва: „чакай малко”, но никой не му отключва. Има два климатика, но те са в двата края на коридора; в самите помещения няма. Относно осветлението - има една решетка с лампи към вътрешния коридор и друга решетка, която е към тесния коридор, и след това има други прозорци, които са затворени, към улицата. От задната страна има някои килии с прозорци, които са навън, но има килии, които въобще нямат прозорци. Съдът приема, че тези показания установяват състоянието на ареста, тъй като същото представлява трайно положение, за което не се установява, нито се твърди по-рано от периода, в който свидетелят е работил там, условията да са били различни.

По делото е прието заключение на съдебна експертиза, изготвено от инспектор при Регионална здравна инспекция – Р., което съдът възприема като обективно, компетентно и съответно на останалите обстоятелства по делото. Съгласно заключението, квадратурата на килиите, в които е бил настаняван ищецът, е съответно 15,84 кв. м. и 11,04 кв. м.; не е било констатирано тютюнопушене закрити обществени места, както и наличие на въглероден оксид във въздуха; има изградени санитарни възли с осигурена течаща топла и студена вода.

Видно от справка рег. № 2984/29.09.2011г. на сектор „Арести” при ОСИН – Р., в поредността на престойта на ищеца в ареста в [населено място], посочена по-горе, ищецът е бил настаняван съответно:

- 1) с още две лица – килия от 11,04 кв. м.;
- 2) с още три лица – килия от 11,04 кв. м.;
- 3) с още едно лице – килия от 11,04 кв. м.;
- 4) с още едно лице - килия от 15,84 кв. м.;
- 5) първоначално с още две лица – килия от 15,84 кв. м., а след това - с още едно лице – килия от 11,04 кв. м.;
- 6) с още осем лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 7) с още пет лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 8) с още три лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 9) с още седем лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 10) с още пет лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 11) първоначално с още седем лица – килия от 15,84 кв. м., впоследствие в същия размер килия с още четири лица;
- 12) с още две лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 13) с още две лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 14) с още осем лица – килия от 15,84 кв. м.;

- 15) с още две лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 16) с още три лица (в единия от дните четири) – килия от 15,84 кв. м.;
- 17) с още шест лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 18) с още пет лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 19) с още три лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 20) с още две лица (първия ден едно) – килия от 15,84 кв. м.;
- 21) първите два дни с още едно, впоследствие - с още три лица – килия от 15,84 кв. м.;
- 22) първите два дни с още едно, впоследствие - с още четири лица – килия от 15,84 кв. м.

Установява се от същата справка, в която са подробно описани битовите условия, че те съответстват на заключението на вещото лице, показанията на свидетеля и твърденията ищеца относно наличните санитарни възли и разположението на килиите към коридор. Посочва се в справката и, че арестът не разполага с условия за престой на открито и за такъв е обособено закрито помещение.

Гарантираните битови условия на задържаните в следствените арести за първата част на процесния период са посочени в чл.173 ППЗИН (отм.), а именно: самостоятелно легло и спални принадлежности; безплатна храна; ползване на лекарства и диетична храна по предписание на лекар; по възможност - пряк достъп до дневна светлина, температура 18 - 24 градуса, осветление, вентилация или климатизация, самостоятелна стая, жилищна площ от 4 до 6 кв. м., санитарен възел и други условия за поддържане на лична хигиена и спазване на санитарните изисквания. В чл. 176, ал.1 и ал.2 от ППЗИН (отм.), са въведени стандарти за престоя на открито - провежда се на специално определени места в района на следствения арест, а продължителността на престоя е не по-малко от един час на ден; уредбата на тези условия сега се съдържа в чл.272 и 276 ППЗИНЗС.

Въз основа на свидетелските показания, при сравнителен анализ на същите със заключението на вещото лице, съдът в настоящия състав приема за установено следното за условията в двете килии, в които ищецът е пребивавал:

- в килиите не е имало санитарен възел, а арестуваните лица не винаги при поискване са извеждани до тоалетна;
- условията са били недостатъчно нехигиенични; в т. ч. къпането е разрешавано алтернативно на престоя на открито, който на свой ред се реализира единствено в закрито помещение;
- през значителна част от процесния период ищецът е пребивавал на жилищна площ с размер под установения стандарт.

Не се твърди от страна на ответника да са били налице предпоставки за увеличаване строгостта на режима по отношение на ищеца при престойта му в ареста.

С оглед на изводите до тук, съдът следва да се произнесе по основателността на размера на исковата претенция. На основание чл.4, ал.1 от ЗОДОВ, държавата дължи обезщетение за всички неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Размерът на обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде определен по справедливост, на основание чл.52 от Закона за задълженията и договорите, приложим във вр. с пар.1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ, но при съобразяване на посоченото правило на чл.4 от същия закон - за пълно обезщетяване на всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането. Съдът счита, че ищецът е претърпял неимуществени вреди в резултат от процесното бездействие на администрацията на ГДИН, които следва да бъдат

обезщетени, като в тази връзка следва да се вземе предвид и обстоятелството, че несъответстващите на изискванията условия са трайно състояние на ареста през годините. По изложените съображения, съдът приема, че искът следва да бъде уважен до размера от 5000 (пет хиляди) лева. На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ ответникът следва да заплати по сметка на съда разноските за вещо лице - възнаграждение и пътни разходи, в общ размер на 213 лв.

Предвид горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на Б. Е. М., с ЕГН [ЕГН], сумата 5000 (пет хиляди) лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени от бездействия на служители към дирекцията, изразяващи се в това, че не са му осигурили здравословен начин и условия на живот при пребиваванията му в Арест - Р. при сектор "Арести", Областна служба "Изпълнение на наказанията" [населено място], както следва:

1. от 28.02.2007г. /17.10ч./ до 14.03.2007г. /11,00ч./
2. от 29.04.2009г. /15.45ч./ до 13.05.2009г. /10.50ч./
3. от 16.01.2007г. /16.20ч./ до 18.01.2007г. /12.15ч./
4. от 09.02.2007г. /16.30ч./ до 13.02.2007г. /12.30ч./
5. от 30.03.2007г. /16.35ч./ до 03.04.2007г. /07.30ч./
6. от 23.04.2007г. /11.45ч./ до 03.05.2007г. /12.00ч./
7. от 08.05.2007г. /14.00ч./ до 10.05.2007г. 10.00ч./
8. от 20.08.2007г. /09.25ч./ до 21.08.2007г. /12.30ч./
9. от 12.09.2007г. /17.00ч./ до 18.09.2007г. /12.00ч./
10. от 16.10.2007г. /14.00ч./ до 9.10.2007г. /12.15ч./
11. от 12.11.2007г. /15.50ч./ до 9.11.2007г. /10.50ч./
12. от 05.12.2007г. /16.00ч./ до 07.12.2007г. /10.10ч./
13. от 14.01.2008г. /12.25ч./ до 15.01.2008г. /11.15ч./
14. от 05.02.2008г. /15.45ч./ до 14.02.2008г. /11.00ч./
15. от 30.04.2008г. /16.15ч./ до 07.05.2008г. /11.30ч./
16. от 30.09.2008г. /16.15ч./ до 03.10.2008г. /10,30ч./
17. от 09.12.2008г. /17.10ч./ до 12.12.2008г. /11.00ч./
18. от 28.01.2009г./14.50ч./ до 30.01.2009г. /10.15ч./
19. от 07.09.2009г. /15.00ч./ до 09.09.2009г. /10.20ч./
20. от 24.09.2009г. /15.45ч./ до 26.09.2009г. /10.15ч./
21. от 28.10.2009г./13.45ч./ до 02.11.2009г. /10.20ч./
22. от 02.12.2009г. /15.00ч./ до 07.12.2009г. /10.15ч./,

и ОТХВЪРЛЯ иска в останалата му част до пълния предявен размер от 10000 (десет хиляди) лева.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на Административен съд София град сумата 213 (двеста и тринадесет) лева - разноски по делото.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия:

